


**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ  
«ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ  
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

Розглянуто та затверджено на засіданні  
кафедри педагогіки та освітнього менеджменту  
Протокол № 1 від 29 серпня 2022 року  
Завідувач кафедри  Костенко Р.В.

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Методика викладання у вищій школі**

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Освітньо-професійна програма Педагогіка вищої школи

<b>П.І.Б. викладача</b>	Кузнєцова Неля Вікторівна
<b>Науковий ступінь, вчене звання, посада</b>	Кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту..
<b>Контактні дані викладача</b>	Е-mail: kuznetsova-nv@meta.ua т. моб. 067-270-35-82
<b>Консультації</b>	Черветр 14.00-16.00

2022 – 2023

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: кредитів – 4  годин – 120  змістових модулів – 2	Обов'язкова
	<b>Рік підготовки:</b>
	1-й
	<b>Семестр</b>
	2-й
	<b>Лекції</b>
	16 год.
	<b>Практичні, семінарські</b>
	4 год.
	<b>Самостійна робота</b>
	100 год.
Форма підсумкового контролю: іспит	

## 2. Анотація до курсу

Запропонована програма ставить за мету систематизацію і поглиблення знань з теоретичних питань змісту і структури освітнього процесу у вищій школі, формування компетентності майбутніх фахівців у галузі розробки та використання сучасних технологій, методів і форм викладання та навчання.

**Предмет** дисципліни - навчально-методичне забезпечення змісту вищої освіти, освітні технології, форми і методи викладання і навчання.

**Завдання:** систематизувати і поглибити знання з питань організації освітнього процесу у вищій школі; розкрити теоретичні основи методики викладання у вищій школі; сформулювати знання про науково-методичне забезпечення змісту освіти у вищій школі; поглибити знання про сучасні освітні технології, сформулювати вміння доцільного їх використання; розкрити можливості сучасних методів і засобів викладання і навчання у закладах вищої освіти, електронних включно; ознайомити з основними вимогами щодо організації самостійної роботи і практичної підготовки здобувачів вищої освіти; розкрити вимоги щодо контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.

**Особливістю** дисципліни є врахування, розвиток і поглиблення педагогічного досвіду здобувачів, набутого у діяльності у закладах середньої, фахової передвищої і вищої освіти.

**Переваги:** програма базується на новітніх підходах до викладання і навчання у закладах вищої освіти, формує гнучку освітню траєкторію здобувача як майбутнього магістра освітніх, педагогічних наук.

## 3. Технологічна карта дисципліни

Тема	Зміст	Завдання для сам. роботи	Контроль
<b>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи методики викладання у вищій школі</b>			
<b>Тема 1.</b> Методика викладання у вищій школі як педагогічна	1. Предмет і завдання навчальної дисципліни «Методика викладання у вищій школі». 2. Дидактика вищої школи як методологічна основа Методики викладання у вищій школі. 3. Освітній процес у вищій школі: сутність, підходи до визначення його структури, функції,	Навчальне, аналітичне і творче завдання	Перевірка письмових робіт, презентація, захист

дисципліна. Освітній процес у вищій школі	принципи організації. 4. Науково-методичне забезпечення організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, його зміст і функції.		
<b>Тема 2.</b> Науково-методичне забезпечення змісту освіти у вищій школі	1. Документи, що визначають зміст освіти у вищій школі. Стандарти вищої освіти. Проблеми розроблення і затвердження Стандартів вищої освіти в Україні. 2. Освітня програма як ключовий документ підготовки здобувачів вищої освіти зі спеціальності. Освітньо-професійні, освітньо-наукові, освітньо-творчі програми. 3. Навчальний план спеціальності. Робочий навчальний план. Їх затвердження в умовах автономії закладів вищої освіти. 3. Навчально-методичний комплекс дисципліни. Матеріали щодо планування освітнього процесу. 4. Матеріали методичного забезпечення вивчення навчальної дисципліни.	Навчальне завдання, частково-перетворюваль на діяльність	Перевірка письмових робіт, захист робочої програми
<b>Змістовий модуль 2. Форми і методи викладання у вищій школі</b>			
<b>Тема 3.</b> Методи і технології навчання у вищій школі	1. Сутність і специфіка методів навчання в освітньому процесі вищої школи. Дидактичні вимоги і алгоритм вибору методів навчання. 2. Освітні технології у вищій школі. Технології навчання у сучасній вищій школі. Інформаційно-комунікаційні технології. Технології дистанційного навчання. Інтерактивні технології навчання. Проектні технології. Технологія розвитку критичного мислення. Технологія «Портфоліо». 3. Дидактичні вимоги щодо застосування освітніх технологій з урахуванням специфіки спеціальностей і рівнів вищої освіти. 4. Електронні засоби навчання, методичні аспекти їх застосування.	Творчі завдання, перегляд і аналіз відео	Презентація, захист, виступ перед аудиторією
<b>Тема 4.</b> Форми організації освітнього процесу у вищій школі. Види навчальних занять	1. Форми організації освітнього процесу у вищій школі. Навчальні заняття. Самостійна робота. Практична підготовка. Контрольні заходи. 2. Види навчальних занять. Функції, типи, структура лекцій. Дидактичні вимоги щодо підготовки і проведення різних типів лекцій. Методичні аспекти підготовки та ефективного проведення лекцій. Лекторська майстерність викладача. 3. Практичні, семінарські, лабораторні заняття. Їх функції, структура, методика підготовки і проведення. 4. Типи індивідуальних занять, методика підготовки до них. Дидактичні вимоги до проведення консультацій зі здобувачами вищої освіти.	Розробка планів-конспектів навчальних занять	Презентація, захист
<b>Тема 5.</b> Самостійна робота як	1. Місце і питома вага самостійної роботи у структурі освітнього процесу згідно чинних законодавчих і нормативних документів.	Аналітичне завдання,	Опитування, захист

форма організації освітнього процесу у вищій школі	2. Завдання самостійної роботи здобувачів вищої освіти у контексті компетентнісного підходу. 3. Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Керівництво самостійною роботою студентів. 4. Індивідуальна робота студентів. Підготовка рефератів, курсових, кваліфікаційних (бакалаврських, магістерських) робіт.	дидактичне завдання	
<b>Тема 6.</b> Практична підготовка як форма організації освітнього процесу у вищій школі	1. Компетентнісний підхід як методологічна основа практичної підготовки здобувачів вищої освіти. 2. Види практик у ЗВО, їх специфіка і завдання (навчальна (ознайомлювальна); виробнича (педагогічна, асистентська (педагогічна у ЗВО), економічна, юридична, організаційно-управлінська, обліково-аналітична та інші); переддипломна/науково-дослідна практики). 3. Наскрізнi програми практик. Робочі програми практик. 4. Інструктивно-методичні матеріали до організації і проведення практики.	Порівняльно-аналітичні завдання	Перевірка самостійних робіт, презентація
<b>Тема 7.</b> Контроль результатів навчання здобувачів вищої освіти	1. Функції та принципи педагогічного контролю. Результати навчання у контексті компетентнісного підходу. 2. Види, форми і методи контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. 3. Оцінювання результатів успішності згідно «Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти у КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради».	Дидактичне завдання, проектування	Перевірка самостійних робіт, презентація

#### 4. Політика курсу

**Під час лекційних занять** здобувачу пропонується уважно слухати викладача, конспектувати основні положення теми, брати участь у дискусіях, пошуково-дослідницької діяльності та інтерактиві.

До кожного **практичного заняття** здобувач повинен сумлінно готуватися: вивчати навчальний матеріал за темою відповідно до навчально-тематичного плану дисципліни, виконувати практичні завдання, готувати виступи і презентації. Під час проведення практичного заняття здобувачам пропонується брати активну участь у обговоренні теми, відповідати на запитання викладача та своїх одногрупників, бути активним учасником всіх видів навчальної діяльності, організованої викладачем.

**Самостійна робота здобувачів** передбачає самостійне вивчення тем і питань дисципліни, визначених викладачем, складання конспекту самостійно опрацьованих тем згідно з правилами цитування, підготовку навчальних та аналітичних матеріалів, виконання практичних завдань для роботи на практичних заняттях.

**Політика щодо академічної доброчесності.** Здобувач вищої освіти при виконанні самостійної роботи, індивідуальних завдань повинен дотримуватись принципів академічної доброчесності, не припускати академічного плагіату. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями, які не повинні перевищувати 20%. Списування під час виконання самостійних робіт та на іспиті заборонені.

Політика щодо дедлайнів та перекладань. Перекладання академічних заборгованостей відбувається за наявності поважних причин.

## 5. Критерії оцінювання результатів навчання

### 5.1. Критерії оцінювання за всіма видами робіт

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
Студент			
Відмінно	90-100	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; рецензує відповіді інших студентів, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	75-89	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає несуттєві неточності	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	60-74	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
Незадовільно з можливістю повторного складання	35-59	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно; безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички:
Незадовільно з обов'язковим повторним	0-34	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, погребує постійної допомоги викладача

вивченням дисципліни			
-------------------------	--	--	--

### 10.2. Критерії оцінювання для поточного контролю (за різними видами роботи)

Вид роботи	Бали	Критерії
Усні відповіді, участь у практичному занятті	5	Здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; аналізує педагогічну практику. Активно бере участь у занятті, висловлює обґрунтовані міркування, рецензує відповіді інших студентів, наводить доцільні приклади. Впевнено з творчим підходом виконує завдання.
	4-3	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає несуттєві неточності. Активність виявляє епізодично, відповіді надає правильні, але стандартні, не завжди впевнений у висловлених положеннях. Має певні труднощі щодо обґрунтування власної думки. Завдання виконує шаблонно, іноді потребує допомоги викладача.
	2-1	Здобувач частково володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, припускається помилок при відтворенні основних понять навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків. Переважно спостерігає за заняттям, не може самостійно виконати завдання.
	0	Відсутній на занятті
Письмові роботи	4	Завдання виконані з використанням кількох релевантних джерел. Відповіді повні, ґрунтовні, демонструють власну точку зору. Наведені приклади повністю відповідають завданню. Повністю дотримані вимоги щодо письмового/електронного оформлення робіт, з дотриманням правил цитування та покликання.
	3-2	Завдання виконані з використанням 1-2 джерел. Відповіді досить повні, частково демонструють власну точку зору. Наведені приклади формально відповідають завданню. Дотримані вимоги щодо письмового/електронного оформлення робіт, з дотриманням правил цитування та покликання, але є несуттєві неточності.
	1	Завдання виконані з використанням 1 джерела. Відповіді неповні, не демонструють власну точку зору. Наведені приклади не зовсім відповідають завданню. Порушені вимоги щодо письмового/електронного оформлення робіт, правила цитування та покликання, є суттєві помилки.

	0	Завдання не виконано або виконано з порушенням норм академічної доброчесності.
Презентація роботи	4	Виконана робота презентується усно з використанням мультимедійної презентації. Усний виступ відповідає всім вимогам щодо педагогічного виступу перед аудиторією (правильне, яскраве мовлення; уміння взаємодіяти з аудиторією тощо). Презентація логічна, змістовна, цікава. Здобувач демонструє уміння самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для інтерактивного виступу.
	3-2	Виконана робота презентується усно з використанням мультимедійної презентації. Усний виступ в основному відповідає вимогам щодо педагогічного виступу перед аудиторією. Презентація змістовна, але не відповідає завданню інтерактивності, дублює текст виступу. Здобувач не демонструє уміння самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених перед ним завдань, недостатньо використовує нові інформаційні технології для інтерактивного виступу.
	1	Виконана робота представлена без мультимедійної презентації. Завдання виконано з суттєвими помилками. Порушені вимоги щодо педагогічного мовлення та взаємодії з аудиторією.
	0	Завдання не виконано або виконано з порушенням норм академічної доброчесності.
Розробка навчально-методичних матеріалів	4	Виконане завдання відповідає предмету навчальної дисципліни. Здобувач може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; вільно використовує набуті теоретичні знання при розробці навчально-методичних матеріалів; проявляє творчий підхід до розробки методичного забезпечення сучасного освітнього процесу у вищій школі.
	3-2	Завдання відповідає предмету навчальної дисципліни, але не характеризується самостійністю, оригінальністю. Здобувач проявляє репродуктивний підхід до розробки навчально-методичного забезпечення сучасного освітнього процесу у вищій школі.
	1	У змісті виконаного завдання міститься компіляція наявних навчально-методичних розробок з покликанням на використані джерела.
	0	Завдання не виконано або виконано з порушенням норм академічної доброчесності.
Тестування	1	Правильна відповідь на тестове завдання
	0	Неправильна відповідь на тестове завдання

### 10.3. Критерії оцінювання для підсумкового контролю (іспит)

Бали	Критерії
16-20	Здобувач вищої освіти надає повні, обґрунтовані, логічні відповіді з наведеними прикладами практичного застосування. Висловлює

	аргументовані власні думки, виявляє творчий підхід до виконання завдань.
11-15	Здобувач вищої освіти надає цілком правильні відповіді, але допускає незначні неточності у власних висновках. Невпевнений у правильності наведених прикладів практичного використання.
6-10	Здобувач вищої освіти надає формальні, нелогічні відповіді, має труднощі щодо формулювання власних висновків та наведення прикладів практичного застосування.
1-5	Відповіді неповні з суттєвими помилками, відсутні приклади практичного використання.

## 6. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний та/або періодичний контроль									Підсумковий контроль		Сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2						Захист портфоліо	Теоретичні питання	
T1		T2	T3		T4, T5		T6	T7	10	10	100
CP	У	CP	T/У	CP	T/У	CP	CP	CP			
5	5	10	5	10	10	15	10	10			

Умовні позначення: CP – самостійна робота, T – тестування, У – усні відповіді

## 7. Рекомендована література

1. Білан Л.Л. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Ніжин: ПП Лисенко, 2010. 399 с.
2. Біляковська О.О. Дидактика вищої школи: навч.посібн./ О.О. Біляковська, І.Я. Мицишин, С.Б. Цюра. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 360 с.
3. Волкова Н.П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с.
4. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи. Київ. КПІ імені Ігоря Сікорського. 2019. 290 с.
5. Грицюк Л., Лякішева А. Методика викладання навчальних дисциплін соціально-педагогічного напрямку студентам ВНЗ: навч.-метод. посіб. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. 504 с.
6. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.
7. Капська А.Й. Методика викладання дисциплін соціально-педагогічного циклу : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 140 с.
8. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / О.В. Малихін, І.Г. Павленко, О.О. Лаврентьєва. Кривий Ріг : КДПУ, 2010. 270 с.
9. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: підручник. Київ: Каравела, 2011. 360 с.
10. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навч.-метод. посібн. НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. Київ: ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.
11. Шляхтун П.П. Методика викладання соціально-гуманітарних дисциплін : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] Київ: Академія, 2011. 224 с.



## 8. Електронні інформаційні ресурси

1. Вища освіта. Інформаційно-аналітичний портал про вищу освіту в Україні та за кордоном [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dnpb.gov.ua/>
3. Інститут вищої освіти НАПН України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ihed.org.ua/>
4. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ipood.com.ua/>
5. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>.
6. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
7. Одеська національна наукова бібліотека [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://odnb.odessa.ua/>
8. Освітня платформа «Критичне мислення». Режим доступу: <https://www.criticalthinking.expert/>
9. Prometheus. Український громадський проєкт масових відкритих онлайн-курсів. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://prometheus.org.ua/>